

Prehitro so obsodili barake

Razni avstrijski in drugi tuji listi prinašajo čez vso prvo stran naslove »Kam je izginil denar za potresence v Furlaniji?« in podobno. Gre nedvomno za pretiravanje v naslovih, po drugi strani pa ni mogoče zanikati, da se pomoč potresencem zares zanika in da se jih polasčata grenkoba in strah pred zimo. Življenje pod šotori postaja že zdaj, ko smo po koledarskem času še v poletju, neznosno zaradi mraza, vetra in vlage. Dogaja se, da sunki voha med nevihto sploh odtrgajo šotore od tal in jih odnesejo. Ljudje, včasih kar na ležiščih, ostanejo tako izpostavljeni naliveom in hladu. Kaj bo potem, ko bo prišla prava jesen, in pozimi?

Mnogi potresenci v Furlaniji zdaj tesnobno razmišljajo, da so maja, takoj po potresu, prehitro »obsodili« barake in jih odklonili. Upali so, da bodo do jeseni ali vsaj do zime spet pod varno streho nad seboj, toda za večino izmed njih se to gotovo ne bo uresničilo. Srečen bo, kdor se bo lahko do zime preselil izpol šotora v barako, kjer bo vsaj zaščiten pred dežjem in kjer bo mogoče zakuriti v štedilnik ter se pogreti. V raznih krajih hitijo zdaj postavljati barake. Lahko bi bilo storjeno v tem pogledu že mnogo več, a se pojavljajo vsakovrstne ovire, ne toliko glede denarnih sredstev kot pa glede terenov. Župani so v škripcih. Za postavitev barak bi morali določiti terene, toda marsikak lastnik takih zemljišč noče slišati o tem, da bi dal zemljišče na razpolago, in župani se obotavljajo z odločitvami in celo odstopajo. Tako se gradnja barak za vlačuje za tedne in morda še več. Egoizem uspeva povsod, morda pa so vzroki takim pojavom tudi pravne nejasnosti in pomanjkljiva jamstva za lastnike zemljišč.

Nedvomno se tudi denarna pomoč zatika. O tem se v nemajo polemike. Ni dvoma, da ni bilo uresničeno načelo, da naj bi ljudi same spodbudili, da kar najhitreje obnovijo svoje domove po lastni pobudi. Ni jim bil dan na razpolago denar za to ali pa veliko premalo; ni načrtov, ni jasnosti glede načina gradnje. Morda ni še nihče pomislil na to, da bi lahko postavljali v Furlaniji tudi lesene hiše, ki bi bile varne pred novimi potresi. Les bi se dal že na žagah obdelati tako, da bi hiše potem samo montirali; delno bi jih lahko kombinirali z zidaki ali z drugim gradbenim materialom. V tem pogledu je premalo pobude, domiselnosti in strokovnosti.

(Dalje na 8. strani)

Odloženo: Koroški Slovenci bodo bojkotirali štetje

Na nedeljskem posvetovanju »Draga '76« sta predstavnika koroških Slovencev Inzko in Warasch potrdila, da bodo koroški Slovenci bojkotirali štetje manjšine, ki je določeno za sredino novembra (14. november). Kako bo izveden bojkot, še ni točno določeno, vendar bo slovensko prebivalstvo pravočasno obveščeno o tem. Že ta mesec bo v Globasnici zborovanje, na katerem bo govora tudi o tem. Na zborovanje so vabljeni tudi predstavniki Slovenske skupnosti oziroma vseh tukajšnjih Slovencev. Do tedaj bodo politične organizacije koroških Slovencev oziroma njihova vodstva že pretresla vse možnosti in oblike bojkota in izbrale najučinkovitejšo.

Bojkot je torej sklenjen in s tem pe postavljen avstrijski vladi šah. Zdaj bo morala razmišljati, kako naj se reši iz zagate. Res, da ima ona oblast, toda rešitve vendarle ne more vsiliti z orožniki in policijo. Možnosti pa nima veliko: ali da vsilijo koroškim Slovincem svoj diktat, torej nasilno rešitev, ali da se spet začne z njimi pogajati na demokratičen način, da se najde dogovorjena rešitev. Upanje Kreiskega, da se bo morda lahko mimo koroških Slovencev in mimo Ljubljane kar z Beogradom zmenil za kako »diplomatsko« rešitev, se je izjalovilo. Beograd ni šel na te limanice in tudi ni mogel iti.

Za zdaj avstrijska vlada še ne kaže, da misli popustiti. Dela se ujetnico parlamentarnega sklepa o štetju, o katerem so se domenile socialistična, ljudska in liberalna stranka in ga dale odobriti od parlamenta. S tem je skušala vlada Kreiskega odvrniti

odgovornost od sebe in si ustvariti izgovor o demokratičnosti te odločitve, tembolj ker je dala raztegniti štetje na vse »manjšine« v državi (kjer pa praktično ni drugih manjšin kot slovenska in hrvaška) v resnici pa je to položaj samo zmedlo. Na potezi je zdaj vsekakor vlada.

Medtem se položaj na Koroškem zaostrojuje. Nasilje policije, ki je surovo ravnala s protestniki proti heimatdienstovski grozilni manifestaciji v Škocjanu, dviga vedno večje valove v javnosti. Kreisky je moral opravičevati nastop policije na tiskovni konferenci. Po državi krožijo fotografije, ki kažejo heimatdienstovce v absurdnih držah z vrstami nacističnih vojnih odlikovanj na prsih — in z obrazi bivših SS-ovcev. Čuditi se je, da noben Korošec ne pride na misel, da bi razširili letake s protestom slovenske manjšine in s temi fotografijami (ter s fotografijami policajev, ki se znašajo v Škocjanu nad mladoletnimi slovenskimi protestniki in celo dekleti) po evropski tujini, od Skandinavije in Anglije ter Irske do Italije in Portugalske? Slovenci smo vedno premalo mislili na to, da bi seznanili s svojim bojem za svobodo in zlasti z bojem proti vsem oblikam fašističnega nasilja tudi tujino. Lahko pa bi zdaj začeli s tem. Evropa čuti danes demokratično in ni dvoma, da bi nalletel slovenski boj proti ostankom nacizma na Koroškem, nastop slovenskih mladincev proti trdim in grozečim držam starih nacistov, na splošne simpatije.

Matični Sloveniji in Jugoslaviji pa preostane še nekaj drugih kart. Poleg interna-

(dalje na 2. strani)

ANDREOTTI SPREJEL SLOVENSKO ODPOSŁANSTVO

Konec prejšnjega tedna je ministrski predsednik Andreotti obiskal Furlanijo, kjer se je seznanil s položajem na potresnem območju. Ob tej priložnosti je predsednik vlade sprejel tudi šestčlansko delegacijo predstavnikov slovenske narodnostne skupnosti iz naše dežele. Delegacijo so sestavljali dr. Andrej Bratuž za slovenske katoliške prosvetne delegacije, dr. Viljem Černo za slovenska kulturna društva iz Beneške Slovenije, predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Boris Race, deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, zastop-

nik socialistične stranke Marko Waltritsch in senatorka KPI Jelka Grbec. Po razgovoru s predsednikom Andreottijem je slovensko odposlanstvo objavilo izjavo, v kateri je rečeno, da je predsedniku vlade orisalo fašistična preganjanja, hude žrtve med osvobodilnim bojem in velik prispevek Slovencev v izgradnji demokratičnega družbenega ustroja v Italiji. Zato Slovenci upravičeno pričakujemo — nadaljuje izjava — dosledno izvajanje ustavnih načel, predvsem ustavnega načela o manjšinski zakonski za-

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

: : NEDELJA, 12. septembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijski oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Glasba za kitaro Fernanda Sora. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Drečček in trije Marsovečki«. Napisal Vid Pečjak, dramaturgiral Jožko Lukeš. R.O. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Glasbeno popoldne. 17.00 »Zasebna galerija«. Radijska drama, napisala Karl Herman Roehricht in Günther Rücker, prevedla Nada Konjedic. R.O. Režija: Stana Kopitar. 18.15 Nedeljski koncert. 19.00 Zvoki in ritmi. 20.30 Glasbeni utrinki. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v sportu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Glasba za lahko noč.

: : PONEDELJEK, 13. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 En orkester - več uspehov. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.35 Slovenski razgledi: Tržaške cerkve pred sto leti - Hornist Jože Falout, pianistka Gita Mally. Mario Montico: Sonatina villereccia; Ferdo Juvanec: Impresije - Vitezi vesele postave: od »Jurija s pušo« do »Čuka na palci« - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

: : TOREK, 14. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Baritonist Vladimir Ruždjak in Zagrebški kvartet. Vladimir Ruždjak: Pet medjimurskih. 18.50 Bovisa New Orleans Jazz Band. 19.10 Podvodna arheologija (Ruggero Battaglia). 19.25 Južna Amerika igra in poje. 20.35 Smetana: Prodana nevesta, opera. Orkester in zbor ljubljanske Opere vodi Demetrijski žebre. 22.05 Glasba za lahko noč.

: : SREDA, 15. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Violoncelist Leonardo Serdoz, klarinetist Attilio Pecile, fagotist Vojko Cesar, pianist Umberto Tracaneli. 19.00 Mr. Bunch s svojim ansambлом. 19.10 Slovenska poveljna lirika: »Idila ljubljanskega barja v poeziji Jožeta Snoja« (Lev Detela). 19.20 Western-pop-folk. 20.35 Simfonični koncert. Dirigent in solist Miloš Pahor. I. Poš: Intrada in courante; G.P. Telemann: Suita v a molu za kljunasto flavto in godala; J.S. Bach: Suita v h molu za prečno flavto in godala. Orkester Glasbene matice v Trstu. 21.35 Glasba za lahko noč.

: : ČETRTEK, 16. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 Sladbe Francisa Poulenc. 18.50 Jazz ansambel McCoya Tynerja. 19.10 Alojz Rebula: Po deželi velikih jezer: »Jeffersonova zaprisega«. 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 »Za materjo«. Drama, napisal Andrej Kobal. R.O. Režija: Miro Opelt. 21.50 Glasba za lahko noč.

: : PETEK, 17. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.30 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.30 M. Sofianopulo: Concerto brexe. 18.50 Ansambel »The Lovelets«. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Vokalno instrumentalni koncert. Vodi Mario Rossi. 21.05 Glasba za lahko noč.

: : SOBOTA, 18. septembra, ob: 7.05 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Motivi nedavne preteklosti. 18.30 Klasiki dvajsetega stoletja. 19.00 Poje Marcella. 19.10 Slovenski biografski roman: Ilka Vašetova: »Izobčenec«, (Martin Jevnikar). 19.25 Glasbeni drobci. 19.40 Pevska revija. 20.00 Glasbeni utrinki. 20.35 Nenavadne in skrivnostne zgodbe: »El Hadž«. Napisal Aleksander Marodič. R.O. Režija: Stana Kopitar. 20.55 Ansambel Jeana-Luca Pontyja. 21.10 Ritmični orkester. Vaše popevke.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Lečič • Tiskarna Graphar Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Odločeno: Koroški Slovenci bodo bojkotirali štetje

(nadaljevanje s 1. strani)

cionalizacije konflikta (npr. da se spravi zadeva pred Združene narode) tudi ta, da s svoje strani odpove avstrijsko državno pogodbo. To ima lahko velikanske posledice za Avstrijo in za vso avstrijsko zunanjo in zlasti tudi notranjo politiko. Avstrijska vlada bo potem vedela, da se začenja vse reševanje koroške zadeve na novo. In to ji ne bi moglo biti prijetno.

Gotovo pa je eno: Slovenci, tako koroški kot ves slovenski narod, absolutno ne smejo popustiti pred nasiljem in diktatom polali celonacistične soderge na Koroškem in pred hinavščino vodilne plasti treh avstrijskih strank, ki so danes vse na istem stališču do Slovencev in imajo vse v svojih vrstah bivše naciste, socialistična morda še najbolj, ker je pač vladna stranka. Sicer pa si je tudi nacizem podaljševal ime v nacionalsocializem. Zakaj bi ne bili Slovenci metla, ki bo pometla to nesnago z lepe koroške zemlje, tudi v olajšanje in uteho vseh poštenih in demokratičnih nemških Avstrijcev, ki prevladujejo, le da so o koroških za-

devah še premalo informirani in ne dajo čutiti svoje teže? Toda solidarnostni komiteji že obstajajo in biti jih mora vedno več. Slovenci ne smemo popustiti sredi boja.

—o—

NOVICE

Koroški slovenski tisk spominja na to, da je bil izvoljen socialistični deželni glavar Wagner s pomočjo glasov liberalne (»freihetliche«) stranke, ki velja za stranko bivših nacistov. Značilno je zaveznitvo in sodelovanje te stranke s socialistično stranko Avstrije. S tem si je verjetno tudi razložiti politiko te zadnje do koroških Slovencev.

Dunajski tednik »Die Furche« je objavil 28. avgusta daljši in dober članek zgodovinarja Theodorja Veiterja o koroških Slovencih oziroma o koroškem vprašanju.

Vlada je imela v torek sejo in je odobrila okrog 30 zakonskih osnutkov, med njimi tudi zakon o novem pravilniku o vojaški disciplini, da bo bolj v skladu z demokratičnimi pravicami, ki jih jamči ustava. Ta zakonski osnutek vzbuja za zdaj zaradi zadnjih dogodkov, ko je bil aretiran med drugim neki policijski častnik, ki je organiziral sindikalno zastopstvo policistov, največ zanimanja. Po novem pravilniku bo dovoljeno neke vrste sindikalno zastopstvo v vojašnicah.

Dr. Inzko je izjavil na zborovanju »Draga 76« na Opčinah, da je prepričan, da bi avstrijska vlada rada dovolila zdaj tako sporne dvojezične krajevne napise, če bi se koroški Slovenci odrekli svoji gimnaziji. Iz te prihaja po mnenju nemških šovinistov »strup« — seveda zanje. Oni že vedo.

»DEŽELA-KRONIKE«

Izšlo je več novih zvezkov uradnega vestnika dežele Furlanije - Julijske krajine »Kronike«. Vestnik št. 57 prinaša »predpise za doseg zemljišč, ki naj se jih nameni nujnim gradbenim posegom v občinah, ki jih je prizadel potres maja 1976, ter predpise glede razlaščenja v javno korist.«

PRED RATIFIKACIJO OSIMSKIH SPORAZUMOV

Na torkovi seji je ministrski svet med drugim odobril zakonski osnutek za ratifikacijo sporazumov, ki sta jih bili lansko jesen podpisali v Osimu vladi Italije in Jugoslavije. Ministrski svet je dejansko potrdil besedilo zakonskega osnutka, ki ga je bila predložila parlamentu že prejšnja vlada, a ki ga parlament ni potrdil, ker je bil predčasno razpuščen.

Kot znano, ta zakonski osnutek ni omenjal problematike slovenske narodne manjšine v Italiji, čeprav se ta problematika izrecno omenja v temeljnem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo. Slovenci v Italiji zato pričakujemo, da se bo besedilo zakonskega osnutka za ratifikacijo osimskih sporazumov tako spremenilo, kot ustreza duhu in črki samih sporazumov.

Andreotti sprejel slovensko odposlanstvo

(nadaljevanje s 1. strani)

ščiti in o razvoju manjšin. Delegacija je zato še posebej poudarila važnost predlogov o globalni zakonski zaščiti, kar je povezala z odnosom z matičnim narodom in z napovedano ratifikacijo osimskega sporazuma. Tej zvezi izrekla pričakovanje, da bo vladni predlog ratifikacijskega zakona vseboval specifičen člen glede slovenske narodnostne skupnosti na celotnem področju, kjer živi, in torej tudi v Beneški Sloveniji. Predsedniku vlade Giuliju Andreottiju je odposlanstvo nadalje orisalo nekatera ustrezna vprašanja, kot so šolske strukture, priznanje in podpora kulturnim organizacijam ter raba slovenskega jezika. Izredno važna je vloga dežele in v tem okviru je delegacija poudarila, da je treba z vladnimi ukrepi in

v okviru globalnega zaščitnega zakona priznati deželi večjo avtonomijo in ustrezne pristojnosti za zaščito slovenske narodnostne skupnosti. V demokratičnem duhu reševanja vprašanj tudi Slovenci pričakujemo — poudarja izjava — da se bodo naša vprašanja reševala na tak način, da bomo lahko aktivno sodelovali v soodločanju.

Predsednik vlade Giulio Andreotti — pristavlja izjava slovenskega odposlanstva — se je strinjal z vsebinskim delom izvajanih delegacije glede globalne zaščite in ovrednotenja manjšin. Podčrtal pa je, da so ta vprašanja vprašanja italijanske države in njenega razvoja. Zato se je strinjal tudi s predlogom delegacije o sodelovanju manjšine in je uradno povabil predstavnike slovenske narodnostne skupnosti na razgovor v Rim.

Hrvaške krščansko-zgodovinske slovesnosti v Solinu

V Solinu blizu Splita so te dni v teku velike jubilejne in romarske slovesnosti, s katerimi obhajajo Hrvati tisočletnico smrti hrvatske kraljice Jelene, imenovane »mati kraljestva in zaščitnica sirot in vdov«, ki je dala zgraditi v Solinu cerkev posvečeno blaženi devici Mariji, Gospej otoka, in še neko manjšo cerkev, in 1300-letnico prvega dokumenta, ki omenja kak odnos Hrvatov s papežem in s tem s krščanstvom. Slovesnosti se bo udeležil ob višku, 12. t.m. tudi hrvaški kardinal Šeper kot izredni zastopnik papeža Pavla VI.

Slovesnosti trajajo ves ta teden in imajo na Hrvaškem velik odmev. Pripravljali so jih leto dni. Začele so se v nedeljo s slovesno mašo, pridigo in spokorniško procesijo, nadaljevale so se v torek in sredo, v četrtek pa so zadobile posebno slovesen značaj z udeležbo splitskega nadškofa Frana Franiča in zagrebškega nadškofa Franja Kuhariča. Ta dan se je začel tudi marijanski kongres. Končale se bodo v nedeljo z udeležbo kardinala Šeperja. Med drugimi se jih bo udeležila tudi znana misijonarka mati Terezija, Nobelova nagrajenka za mir. Z vseh strani Hrvatske prihajajo v Solin romarske skupine. Ta romanja pa so se začela že pred časom. Tako je npr. prispelo na Gospin Otok v Solinu kjer je stala Jelena Marijina cerkev, ki so jo porušili Turki, a je tloris ohranjen, sedem tisoč romarjev iz severozahodne Hrvatske, zlasti iz zagrebškega območja, in iz Bosne pod vodstvom nadškofa metropolita Kuhariča. Ta romanja v Solin so pravi zbori pestrih hrvaških narodnih noš in so nedvomno tudi izraz hrvaške narodne zavesti in ponosa nad lastno narodno zgodovino. Med zagrebškimi romarji je bil npr. znani hrvaški »na-

ivni« slikar in kipar Martin Hegedušič iz Hlebin, ki je osebno izročil svetišču v Solinu v dar svoj lesen kip kraljice Jelene in sam zložil verze na njeno čast.

Kraljica Jelena je bila žena hrvatskega kraja Mihaela Krešimira II. in mati kralja Držislava. Na Otoku v Solinu je dala zgraditi, kot rečeno dve cerkvi in sicer že omenjeno Marijino cerkev in manjšo na čast sv. Štefana, ki je služila za grobnico hrvatskih vladarjev. Obe cerkvi je bogato obdala. Pred časom so našli kamenito ploščo z latinskim napisom njenega groba. Plošča je bila razbita na kose, a se jo je posrečilo sestaviti, tako da se da napis razbrati in je tako eden izmed redkih virov za najstarejšo hrvatsko zgodovino.

Jubilej 1300-letnice prvega stika Hrvatov s krščanstvom pa je, po pravici rečeno, malo za lase privlečen. Prvič zato, ker je malo verjetno, da bi bili prišli Hrvati šele tako pozno v prvi stik s krščanstvom, glede na to, da je bilo že skoro 400 let vse okrog njih krščansko in je torej nedvomno moralo biti že tedaj tudi med njimi precej kristjanov oziroma krščanskih gotskih, bizantinskih, frankovskih ali latinskih misijonarjev katoliške ali arijanske vere, tudi če »so iskali samo mučeništvo«, kot se je tedaj reklo; drugič pa zato, ker se je nanašal tisti »prvi stik« samo na dejstvo, da je papež poslal v Dalmacijo nekega duhovnika, da bi odkupil krščanske ujetnike, ki so jih zajeli Hrvati, morda morski roparji. To pa je težko imeti za pravi stik s krščanstvom. Vsekakor pa je to prvi zgodovinski dokument katoliške Cerkve, ki omenja Hrvate, in to je tisto kar je važno na njem, tako za hrvaško zgodovino kot za hrvaško Cerkev.

Anahronistični potni list

Italijansko-jugoslovanska meja najbolj odprta meja v Evropi! Vzor odprte meje. Vsestransko sodelovanje se bo z uresničitvijo osimskega sporazuma še bolj okrepilo. To so splošni odmevi na ratifikacijski postopek sporazuma v Italiji. To lahko vsi z veseljem in zadoščenjem ugotovimo. Pri vsem tem bi pa opozorili na anahronistično oviro, o odpravi katere nismo še ničesar slišali. Čas je že, da bi odpravili potne liste. Iz Italije lahko potujemo po vsej Evropi z osebno izkaznico. Ne samo v dežele Evropske gospodarske skupnosti, ampak tudi v Švico in v Avstrijo. Jugoslavija je torej edina sosednja država, za potovanje v katero si morajo italijanski državljani oskrbeti potni list. Najbolj odprti meji navkljub. Gre torej za zgolj birokratsko oviro.

Področje na katerem veljajo prepustnice je omejeno. Številni italijanski državljani prestopijo mejo s prepustnico in si na jugoslovanski strani poskrbijo turistično izkaznico. Za italijanski zakon je pa to hudo kaznivo dejanje nezakonitega prestopa meje. V primeru nezgode izven področja, za katerega veljajo prepustnice, se tako izpostavljajo hudim kazenskim posledicam. Predvsem člani slovenske narodne skupnosti so tako primorani imeti potni list, kar predstavlja finančno breme in birokratske nevšečnosti. Za nas pa ni potovanje v Slovenijo turistični luksuz, ampak nujna potreba. Potni list je torej ovira za čim tesnejše človeške in kulturne stike z matično domovino, ki so bistvenega pomena za obstoj in nemoten razvoj vsake manjšine. Čas je že, da bi se politične sile zavzele tudi za rešitev tega navidez postranskega vprašanja.

—o—

ITALIJANSKI PRISTANI ENO LETO PO ODPRTJU SUEŠKEGA PREKOPA

Italijanska televizija je oddajala zadnji čas daljšo reportažo v nadaljevanjih o stanju v italijanskih pristanih eno leto po ponovnem odprtju Sueškega prekopa. Ob odprtju prekopa so upali, da bo poživilo promet v pristanih, a ti upi se niso izpolnili. Promet, ki je namenjen skozi Sueški prekop, se namreč usmerja preko severnoevropskih pristanov in tako nimajo italijanski pristani skoro nič od tega. Nekoč so bili ravno italijanski pristani najvažnejši za trgovino in plovbo skozi prekop, med njimi tudi Trst, zdaj pa jim to onemogočajo poleg raznih že starih napak v prometni in pristaniški politiki še razne novejši pomanjkljivosti. Pristani so pretesni, ladje nimajo prostora ob pomolih in pristaniške tarife niso konkurenčne. Tudi pristaniške usluge so v italijanskih pristanih dražje kot drugje.

Nekateri omenjajo kot vzrok, da se tuje ladje po možnosti izognejo italijanskim pristanom, tudi pogoste stavke, kar povzroča prevoznikom in ladjarjem velike dodatne stroške in izgube. Pristaniške uprave trdijo, da je italijanski zakon o pristanih zastarel — star je namreč že okrog sto let — in ne ustreza več dejanskim potrebam.

PROSTOR MLADIH

GOVORIMO DOSTOJNO!

Pogosto je slišati naše mlade, zlasti še študente, da govorijo zelo slabo slovenščino, pomešano z vsemi mogočimi italijanskimi izrazi in z banalnimi besedami vsake vrste. A ne zato, ker bi ne znali lepše govoriti, ampak zato, ker se jim zdi tak »slang« imenitnejši, znak neke medsebojne povezanosti ali ljudskosti. V resnici pa je samo znak nekulture in primitivnosti.

Dobro in pravilno je, če znajo mladi svoje domače narečje in če ga cenijo. Toda pravilno, čisto narečje, ne pa da poberejo iz njega samo tisto, kar se jim zdi, največkrat ravno tisto, kar je najmanj izvirno in najmanj vredno. Narečje je vir izobražene in knjižnega jezika, hkrati pa nas povezuje s preprostimi ljudmi brez višje izobrazbe, med katerimi živimo. Ne bi pa smeli mešati narečja in izobražene govorice, kadar nimamo namena govoriti narečja, npr. v pogovoru z drugimi študenti in izobraženci. Kdor dela tako, ponižuje sebe in svoje narečje, pa tudi knjižni jezik ter dokazuje, da si o problemih jezika sploh ni na jasnem.

Poleg tega, da naj bi vsakdo skušal kar najbolj dobro govoriti narečje, ki ga govore v njegovi vasi ali predmestju, naj bi se kar najbolj naučil slovenskega izobražene t.j. knjižnega in »gledališkega« jezika. Kako prijeten vtis napravi človek, ki gladko in tekoče govori pravilno slovenščino in nima problemov, ko hoče izraziti svoje misli! Obratno pa vodi pačenje jezika, tudi če je hoteno oziroma za šalo, do težav v izražanju in do miselne okornosti. Misel in beseda sta v zelo tesnem medsebojnem odnosu, tesnejšem kot si navadno predstavljamo. Jasno in lahko izražanje vzbuja v človeku sproščenost in gotovost, zmedeno in spakljivo govorjenje pa zadrego in občutek nerodnosti in nesimpatičnosti.

Posebno slab vtis pa napravijo kletvini in grde besede, zlasti tiste vzete iz italijanskega narečja, pa naj se zdijo še tako spontane in nehotene. Tudi te nas napravljajo pred drugimi za primitivce, kakršni ne želimo biti in kakršni gotovo tudi nismo.

Industrijska ureditev Krasa

Besedilo osimskega sporazuma na žalost le v nekaj skopih stavkih načelnega pristopa omenja zaščito slovenske narodne skupnosti. Vendar smo o tem že veliko pisali in skupno z vsemi silami naše skupnosti zahtevali, da se ratifikacijski zakon primerno dopolni. Dosedanje izkušnje z odlašanjem uresničevanja in priznanja pravic, ki jih je predvideval posebni statut londonskega sporazuma, so grenko opozorilo. Nujno je nadalje vzporedno sprejetje zakona o pravni zaščiti narodne skupnosti.

Gospodarski del dogovora je veliko bolj obsežen. Ob zagotovitvi nadaljnjega obstoja posebnih gospodarskih dogovorov in njihove krepitve, je najpomembnejša novost dogovor o ustanovitvi industrijske proste cone ob meji na tržaškem Krasu. Kot znano, gre za edinstveno pobudo izvirnega značaja brez oprijemljivih primerov drugod po svetu, saj gre za dogovor med državama, ki sta članici različnih gospodarskih skupnosti.

Kljub dokajšnji natančnosti dogovora na gospodarski ravni so pa odprta številna izvedbena vprašanja. Tako v Italiji kot v Jugoslaviji in seveda na skupnih sestankih se šele snujejo izvedbeni načrti. Ni še prave jasnosti in usmeritve.

Zdi se, da v sedanjem momentu vprašanje aktivneje preučujejo v Jugoslaviji. Temeljni, začetni problem je sama urbanistična ureditev. Okvirni prispevek k rešitvi tehnične plasti omenjene ureditve je objavil ljubljanski petnajstodnevnik »Naši razgledi« 13. avgusta letos. Tine Kuret in Riko Adamič predstavljata splošen oris dveh glavnih zasnov industrijskih con. Pri tradicionalni zasnovi dobi vsako podjetje primerno zemljišče in si tovarna nato sama uredi prostore, servisno mrežo in podobno. Ni prave in popolne koordinacije. Razdrobljenost posgov onemogoča racionalno poslovanje. Avtorja se zavzemata za uresničitev sodobnejšega in racionalnejšega pristopa, katerega predstavlja — industrijska soseska —. Podjetja si ne gradijo lastnih tovarn, ampak najemajo potrebno površino v skupnih proizvodnih prostorih. Vsi servisi, kot so toplotna, garaže, prostori za oskrbo zaposlenih, so

skupni. V članku posredujeta nato nekaj primerov zgodovinskega razvoja industrijskih sosesk od Trafford Parka pri Manchesteru iz leta 1896 do popolnejših najemniških industrijskih sosesk v ZDA, francoskih primerov, kanadske soseske Annacis v kanadskem Vancouvru. Soseske omogočajo cenejše naložbe in vzdrževanje, proizvodnja lahko steče takoj, zagotovljena je večja elastičnost. Možno je seveda tudi načrtovanje po meri v okviru splošne ureditve.

Kot vidimo gre za okvirni prikaz načrtovalnega pristopa, namenjen k podrobnejši analizi in poglobitvi izvedencev. Načrti v zvezi z industrijskim prostim področjem na tržaškem Krasu pa zanimajo široke plasti našega prebivalstva, saj to zajema obsežno slovensko področje tržaškega Krasa. Ob robu področja sta Trebče in Bazovica, v sami predvideni coni pa je Gropada. Vabimo urbaniste, da se temeljito spoprimejo tudi s to realnostjo in upoštevajo sodobne urbanistične prijeme, ki se zavzemajo pri reševanju objektivnih problemov tudi za ohranitev in razvoj obstoječega socialnega, gospodarskega in etničnega tkiva. Kuretov in Adamičev prispevek je sicer le začetni poseg čisto tehničnega značaja. Prebivalstvo znatno bolj zaskrbljujejo pravni in gospodarski postopki, s katerimi nameravajo področje

uresničiti. O tem pa nismo še nikjer zasledili nobene vesti.

Lahko rečemo, da predstavlja najpomembnejši premik v politični zavesti širokih ljudskih množic ter velikega dela strank ustavnega loka, zahteva in ugotovljena potreba po aktivnem sodelovanju in nadzoru ljudstva v okviru decentralizacije. Uresničevanje tega pristopa vidimo v predpisih o zdravstvenih konzorcijih. Gre torej za neposredni nadzor in odločanje v zdravstveni ureditvi. Isto mora veljati tudi za urbanistične posege. Ne gre seveda za vmešavanje v avtonomijo tehnikov ampak za nujno dopolnitev in usklajevanje hotenj in dela z učinkovitejšo izvedbo ciljev v dobrobit skupnosti. Če smo prišli do tega na zdravniškem področju, je aktivno sodelovanje pri urbanističnih posegih tembolj nujno. Gre za realizacijo ukrepov po meri človeka. To pa lahko zagotovimo le z najširšim sodelovanjem. Dosedanje izkušnje pri nas so pokazale, da so bile zgolj tehnične rešitve neustrezne, protislovne, škodljive, ker niso pri njih upoštevali celostne problematike, ampak so izhajali le iz partikularnih postavk na katere so vplivali osebni pogoji, modne struje poleg drugih objektivnih gospodarskih, zakonskih problemov in vprašanj, ki so v zvezi z neurejenim postopkom javnih naložb v naši državi. Da sploh ne omenimo prikritih asimilacijskih načrtov.

Odprtje nove sekcije na slovenski strokovni šoli v Trstu

Letos so na slovenski strokovni šoli v Trstu odprli novo sekcijo za kemijske analitike, primerno predvsem za dekleta, ki bo začela delovati, če bo število vpisanih zadostno. Prav je, da se s to šolo nekoliko seznanimo. V Trstu smo namreč dobili že takoj po vojni razne slovenske šole, čutiti pa je bilo pomanjkanje šole, ki bi izpolnjevala mladino, ki se hoče usmeriti v razne obrti ali pa hoče imeti poleg srednješolske diplome tudi višješolsko. Tako je pred šestimi leti začela delovati Strokovna šola, upravno

odvisna od italijanske strokovne šole »Luigi Galvani«. Šola je bila še nepoznana, število dijakov v začetku skromno, lani pa je bilo že okrog 60 vpisanih. Fantje so se učili za mehanike, dekleta pa za šivilje. Lani je bila tudi ustanovljena sekcija za monterje in popravilce radijskih in televizijskih aparatov. Zaključil pa se je tudi tečaj šivilj, ki je zanimal predvsem dekleta. Zgledalo je, da bo ta šola samo za fante, kar pa ne drži, ker se letos ustanovi nov tečaj za kemijske analitike. Stroka je namreč bolj primerna za dekleta kot za fante. Vsi ti tečaji trajajo tri leta, po katerih se dobi diploma, ki daje celo možnost za nadaljevanje študija. Diploma npr. analitikov daje predvsem možnost zaposlitve v raznih medicinskih laboratorijih, v bolnišnicah, raziskovalnih institutih ter v kemični industriji. Istočasno pa ima diploma svoj pomen pri raznih konkurzi, tudi ko gre za drugačno zaposlitev. Da se ta tečaj začne, kar je nedvomnega pomena, pa je seveda potrebno, da je zadostno število vpisanih deklet, pa tudi fantov. Šola je zanimiva tudi za dijake z Goriškega in iz Beneške Slovenije, odkoder so se že nekate-

(Dalje na 6. strani)

—o—

SV. MAŠA PRI KAPELICI KRALJICE MIRU NA KATINARI

V nedeljo 12. septembra bo v počastitev Kraljice miru (37. obletnica) sv. maša ob 10. uri. Ob tej priložnosti bodo odkrili in blagoslovili marmornato ploščo z vklesano molitvijo pokojnega veroučitelja iz Ljubljane, Viktorja Šega, duhovnega pobudnika za zgraditev te kapelice.

Spomin na bazoviške žrtve

Kot vsako leto se je tudi letos slovenska narodna skupnost spomnila tragičnega 6. septembra, ko so strelj eksekucijske čete ugasnili življenje Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču. Strelj so odjeknili po vsej Evropi kot opomin in pričevanje primorskega antifašističnega in narodnostnega boja, ki je vzklikal dobro desetletje pred vsesplošnim evropskim odporom. Bazovica ni samo slovenski simbol ampak tudi prvi zgled vesoljnega pomena boja za pravice zatiranih narodov in manjšin. To so bile osnovne misli spominskih govorov. Čeprav so se razmere po tridesetletnem krvavem odporu spremenile se mora manjšina še vedno boriti za dosego in uveljavitev osnovne zaščite in pravic. Ob spominu na Bazovico je vse posege povezovala nadalje nit naravne in občutene solidarnosti z zatiranimi Korošci.

V nedeljo popoldne je bila pred spomenikom na bazovski gmajni spominska sve-

čanost. Spregovorila sta tajnik odbora za proslavo bazoviških žrtev Miro Stopar v slovenščini, v imenu zveze partizanov pa Fausto Monfalcon v italijanščini. Nastopil je domači mladinski zbor Lipa, povezovala je Dora Križmančič. Vence k spomeniku so položili predstavniki odbora za proslavo, zveze partizanov, Kulturno gospodarske zveze, bazovske organizacije in upokojenci iz Šempetra.

V ponedeljek na sam dan obletnice je položila venec pred spomenik delegacija Slovenske skupnosti. Bazovska župnijska skupnost se je poklonila bazoviškim junakom z daritvijo maše zadušnice. Ob spominu na žrtve je župnik Marijan Živec poudaril svetel zgled vseh onih, ki darujejo svoje življenje za narod.

Pri poganjanju vencev na grob mučencev na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu je spregovoril Odo Kalan.

Sestanek med goriško KD in SZDL iz Nove Gorice

V petek, 3. t.m., sta se v Gorici srečali delegaciji Socialistične zveze delovnega ljudstva iz Nove Gorice, ki jo je vodil predsednik občinske konference te družbeno-politične organizacije Alojz Lah, in posoške federacije Krščanske demokracije pod vodstvom tajnika Bruna Longa. Novogoriška delegacija je tako vrnila obisk goriškim krščanskim demokratom, ki so spomladi letos obiskali Novo Gorico. Krščanska demokracija je na Goriškem stranka relativne večine in kot taka nosi največji del odgovornosti za politični, družbeni in gospodarski razvoj v pokrajini, zato je sestanek v Gorici še toliko bolj pomemben.

Tajnik Bruno Longo je goste iz Slovenije seznanil z dejstvom, da bo italijanski parlament že v bližnji bodočnosti ratificiral osimski sporazum, kar bo omogočilo začetek reševanja številnih vprašanj, o katerih je v njem govor. V tem duhu so potekali tudi pogovori med obema delegacijama, ki sta razpravljali o bodočem mejnem prehodu Štandrež - Vrtojba, o prehodu na Erjavčevi cesti oziroma v Škabrijelski ulici, ki bo neposredno vezal obe Gorici, o novi ce-

sti med Novo Gorico in Jugoslovanskim delom Goriških Brd, ki bo potekala po italijanskem ozemlju ter o ureditvi voda Soče v zvezi z namakalnimi napravami pri Krminu in Gradišču. Na srečanju so se dotaknili tudi slovenske narodne skupnosti v Italiji in se seznanili s prizadevanji goriške Krščanske demokracije za uresničevanje njenih zakonitih pravic. Govorili so tudi o pripravah na sestanek mešane italijansko-jugoslovanske komisije za mejni prehod Štandrež-Vrtojba, ki bo 15. t.m. v Gorici. V zvezi z gradnjo tega prehoda je dnevni tisk poročal, da so v Novi Gorici prejšnji teden različna domača podjetja podpisala sporazum o udeležbi pri gradnji različnih objektov na prehodu. Novogoriška delegacija je po končanem sestanku obiskala vinsko klet v Krminu in industrijski obrat na področju tamkajšnje industrijske cone.

Sestanek v Gorici je torej potekal v pričakovanju bližnje ratifikacije osimskega sporazuma, ki podrobno obravnava, kot je razvidno iz njegovih besedil, zlasti gospodarska vprašanja, zato je želeli, da bi v tem duhu začeli reševati tudi narodnostne probleme, pri čemer se vedno bolj kaže potreba po zakonu o globalni zaščiti slovenske manjšine. Menimo, da besedilo sporazuma, ki govori o najvišji možni zaščiti manjšine, jasno nakazuje, kako naj se v bodoče rešuje ta problematika. Znano je, da je Krščanska demokracija vedno zagovarjala načelo postopnega reševanja vprašanj slovenske manjšine, čemur pa slovenska manjšina iz razumljivih razlogov nasprotuje, zato bi bil čas, da tudi ta stranka spremeni svoje stališče in se začne resno, brez špekulativnih

odlašanj, zavzemati za široko pojmovano zaščito in razvoj slovenske manjšine. Pri tem ne bi smeli na zadnje mesto postavljati beneških Slovencev, za katere je prišel čas, da dobijo v šolah vsaj kakšno uro pouka slovenskega jezika.

—o—

KONGRES UNESCO O SONČNI ENERGIJI

V Ženevi se je končal pretekli petek štiridnevni kongres pod pokroviteljstvom Vzgojne, znanstvene in kulturne organizacije Združenih narodov o sončni energiji. Pri organizaciji kongresa je sodelovala tudi Svetovna vremenoslovna organizacija. Namen kongresa je bil določiti znanstveno osnovno, na kateri naj bi pozneje prišlo do mednarodnega sodelovanja in skladnosti pri izkoriščanju sončne energije. Zbralo se je nad 150 znanstvenikov in strokovnjakov iz petdesetih držav, ki so zainteresirane na ceneni sončni energiji. Njihova naloga je bila podrobo preučiti razne aparate in naprave, ki izkoriščajo sončno energijo za pridobivanje električne sile, gretje in ohlajevanje. Rezultati še niso znani. Lahko pa se reče, da ves svet željno čaka na kak večji napredek znanosti in tehnike na tem sektorju, glede na to, da postaja energija iz drugih virov, zlasti iz petroleja, vedno dražja.

LETOŠNJI ŠAMPANJEC BO IZREDEN.

A DRAG

Iz Francije javljajo, da bo šampanjec letnika 1976 zelo dober, a tudi zelo drag. Zvišala se je namreč cena grozdja na debelo.

Letošnji pridelek grozdja, ki ga uporabljajo za šampanjev, bo znašal devet ton na en hektar vinogradne površine, kar pomeni, da bodo izdelali za tržišče en milijon in 300.000 hektolitrov šampanjca.

Kratke z Goriškega

V petek, 3. t.m., je bil v domu Antona Gregorčiča v Štandrežu sestanek, na katerem so razpravljali o novih razlaščanjih, ki grozijo temu kraju zaradi nameravane gradnje tovarnega postajališča za cestni promet in novih industrijskih objektov. Odbor, sestavljen iz zastopnikov vseh vaških društev, bo sestavil spreminjalne predloge, ki naj bolj upoštevajo želje in koristi, tudi gospodarske, domačega prebivalstva.

Neurje, ki je v petek prejšnjega tedna razsajalo na Goriškem, je precej prizadelo kmetijske pridelke, zlasti grozdje, ki je letos lepo obetalo. Za vinsko trto je zaskrbljujoče tudi to, da že dober mesec ni pravega sonca, ki je grozdju na tej stopnji zorenja močno potrebno, zlasti zaradi stopnje sladkorja v njem.

V soboto, 4. t.m., sta priredila koncert na Sveti gori organist Hubert Bergant in tenorist Ludvik Ličer. V sporedu so bili zastopani naslednji skladatelji: Seger, Bach, Mozart, Reger, Alain, Petrassi, Sluka, Sattner, Franck Beethoven, Dugan, Gigout in Dubois.

Moški pevski zbor »Mirko Filej« se pridno pripravlja na bližnje mednarodno zborovsko tekmovanje »C.A. Seghizzi« v Gorici. Pevci iz mesta in okolice, ki jih vodi neutrudni Zdravko Klanjšček, prihajajo večkrat tedensko na pevске vaje v Gorico.

—o—

V ministrstvu za pravosodje v Rimu so odkrili vohunko, ki je delala za teroristično organizacijo NAP in izdajala pajdašem tajnosti. Gre za tajnico šefa ene izmed sekcij. Bila je ljubica te dni aretiranega terorista in »ideologa« Delli Veneri. Njen šef sodnik Giuseppe Di Gennaro je bil lani maja ugrabljen in se je čudil, da so ugrabitelji vedeli za vse njegove »uradne tajnosti«.

Poživiljeno opasilo sv. Jerneja v Mačkoljah

Mačkoljanska cerkvena, ki je bila od vsega začetka do nedavnega le podružnica osapske fare, je stara že 324 let. To priča v kamen nad cerkvenimi vrati vklesana letnica 1652. A šele šest let kasneje, točno 8. februarja 1658 jo je tržaški škof Marenzio posvetil v čast škofa in mučenca sv. Rufa in apostola sv. Jerneja. Iz župnijskih zapisov v Ospu je razvidno, da se je obhajalo v Mačkoljah opasilo sv. Rufa vsako leto prvo nedeljo januarja, a 24.8., t.j. na praznik sv. Jerneja, je bila maša z blagoslovom. Ni znano, kdaj se je opustilo češčenje sv. Rufa, kajti še pred zadnjo vojno so takratni najstarejši domačini pripovedovali le o praznovanju majnice vsako prvo nedeljo v maju in o opasilu sv. Jerneja, kar se še vedno praznuje prvo nedeljo po 24. avgustu.

Ko so Mačkoljani nedeljo za nedeljo radevoljno in v zares velikem številu obiskovali službo božjo v župni cerkvi v Ospu, so s posebno veliko vnemo obhajali opasilo sv. Jerneja v domači cerkvi in na vasi sploh. Tedaj zlepa ni bilo vaščana, ki se ne bi bil udeležil jutranje in popoldanske pobožnosti v cerkvi. Domačini, ki so se iz katerega koli vzroka izselili iz vasi, so na dan opasila gotovo prišli domov po štruklje. In štruklje so morali biti kuhani. Opasilo se je zaključilo s šagrom, to je s plesom na plesišču pod lipo, kjer je po navadi igrala domača godba na pihala; če pa te ni bilo, so pri-

šli v čoste godci s Plavij. Sprejeli so jih partnerji, ki so tudi vodili prvi ples. Vaščanka Ančka Cilka je pa prodajala kolače.

Tako je bilo tedaj. A dandanes, ko smo vsega presiti in smo se še molitve naveličali in celo plesne zabave preobjedli, se je začelo dogajati, da gre še opasilo skoro neopazno mimo. Toda naša dolžnost je, da se potrudimo ohraniti stare šege in da jih celo obnovimo, ako se preveč opuščajo.

Zato se je predsednik prosvete v Mačkoljah letos toplo zavzel, da se običaj že počasi zmirajočega opasila sv. Jerneja na novo poživijo in prilagodi to praznovanje današnjim časom in razmeram. Že dobrih deset dni pred praznikom so se začele priprave. Najprej je bilo treba obvestiti vaščane in jih povabiti k sodelovanju. Zato so se najprej pojavili lepaki, nato je sledilo oznanilo v cerkvi, dalje sestanek z župnikom, pritrkovanje že na god sv. Jerneja, v petek pred opasilom spovedovanje, v soboto krasenje cerkve. Končno so fantje in možje postavili topole okrog cerkve.

V nedeljo so zvonili v Mačkoljah še prav posebno slovesno vabili vernike k službi božji, ki se je letos vršila na prostem pred cerkvijo. Cesta v tej smeri je bila zaprta za javni promet. Le številna motorna vozila, ki so jih domačini

(Dalje na 6. strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

ŠTUDIJSKI DNEVI »DRAGA '76«

V soboto in nedeljo se je zbralo na Opčinah lepo število slovenskih izobražencev, predvsem seveda iz Trsta in Gorice, na letošnje »Drago '76«. Po desetih letih prirejanja teh tradicionalnih študijskih dni v Dragi pri Bazovici je bilo namreč zborovanje letos iz praktičnih vzrokov preneseno na Opčine. Tako so predavanja mnogim dostopnejša.

»Draga '76« se je začela v soboto popoldne s predavanjem mladega duhovnika iz Münchena, ki ga je posvetil še nedavno umrli kardinal Doepfner, pod naslovom »Marksizem in svoboda«. V njem je s filozofskega stališča orisal Marxovo pojmovanje svobode. Bilo je nejasno oviroma dvomno, ker si ga ni nikoli inkristaliziral in ni kazal niti pravega zanimanja za to, če se ni temu problemu celo nalašč izognil, je v bistvu povedal predavatelj. Odtod pojav, da nimamo enega marksizma, ampak mnogo marksizmov, ki imajo različen odnos do svobode, čeprav se vsi sklicujejo na Marxa. Diskusija je problem odnosov med marksizmom in svobodo osvetlila še iz raznih strani.

Pred predavanjem so predstavniki organizatorjev teh srečanj, Društva slovenskih izobražencev in deželne vlade ter tržaške mestne občine pozdravili navzoče in imeli krajše govore. V imenu deželne vlade je spregovoril odbornik Nereo Stopper, v imenu občine pa odbornik Lonzar. Stopper je v govoru tudi poudaril pomen osimskega sporazuma in orisal perspektivo nadaljnega dobrega sožitja med italijansko večino in slovensko manjšino v deželi. Ponočil je svoj predlog iz prejšnjih let, (»ki pa dole žal ni bil upoštevan«, je pristavil), da bi prišlo do podobnega študijskega posvetovanja z udeležbo izobražencev obeh narodnosti.

Medtem ko je bilo prvo predavanje in vse drugo zaradi burje v Finžgarjevem domu, je bilo predavanje naslednjega dopoldneva na vrtu Marijanišča. Predaval je urednik »Katoliškega glasa« dr. Kazimir Humar. Ni se pa v vsem držal napovedane teme »Dileme svobodnega tiska«, ker je orisal samo nastanek svojega lista in njegove težave; morda je šlo tudi za nesporez. Dejstvo je, da ni prikazal resnično težkih dilem in problemov celotnega svobodnega slovenskega tiska in da je bil do vsega ostalega tiska zelo pristranski do časnikarjev, ki ne spadajo v sklop njegovega tednika, pa naravnost žaljiv, čeprav gotovo nehoti, kajti po njegovem pišejo svobodno samo tisti, ki pišejo v njegov

list. Žal prihaja na straneh tistega tednika nazorski in politični pluralizem bolj malo do izraza, ker je odprt samo za čisto določene koncepte. Sicer pa so zavrnili tako njegovo gledanje nekateri že v debati, ki je sledila.

Popoldne je predaval pisatelj Boris Pahor. Naslov njegovega predavanja je bil »Kette, Cankar, Kosovel«. Osvetlil je njihove like z nove strani in jih prikazal v nasprotju s tistim, kar navadno beremo o njih (in kot jih vidimo na vedno isti fotografiji), kot močne osebnosti, ki so imele čisto konkretno predstavo o slovenstvu ter se niso izgubljale v abstraktno literarni sferi. V predavanju je bil močno polemičen do vseh, ki ne zagovarjajo in branijo dovolj odločno slovenske narodne samobitnosti. Ta motiv je prišel še močnejše do izraza v debati, v katero je posegel tudi pisatelj Alojz Rebula.

Na koncu je bila po kratkih posegih dr. Inzka in predstavnika NS koroških Slovencev Warascha, ki sta orisala položaj na Koroškem, predlagana in soglasno sprejeta resolucija v podporo težkemu boju koroških Slovencev za narodne pravice.

—o—

Za novega predsednika mednarodnega Penkluba je bil izvoljen na 41. kongresu Zveze Penklubov v Londonu ob koncu avgusta 40-letni perujski pisatelj Mario Vargas Llosa, eden najbolj znanih pripovednikov svoje domovine. Dosedanji predsednik je bil angleški pisatelj Victor Pritchett. Predsedniška funkcija traja tri leta. Drugih kandidatov za predsednika ni bilo. Zamivo je, da se Llosa ni udeležil kongresa, a je sporočil, da izvolitev sprejme.

—o—

Da se dajo tudi moderne hiše zidati v starem in lepem slogu istrskih hiš (v Čičariji), je dokazal mladi arhitekt Mario Peroša v Bujah, ki je nedavno tam zgradil tako hišo v mestnem predelu Brolo. Vsak, kdor zida, naj bi se pozanimal pri arhitektu, da njegova nova hiša ne bi skazila okolja in tradicionalne arhitektonske lepote naših krajev.

—o—

V soboto sta se poročila na Opčinah Ivan Kuret in Helena Valič. Mnogo sreče jima želijo prijatelji.

POŽIVLJENO OPASILO SV. JERNEJA V MAČKOLJAH

(Nadaljevanje s 5 strani)

pripeljali blagoslovit, so stala tam, da so primerno zaključevala prijetni senčni prostor, na katerem se je zbralo zelo veliko število faranov, da na sodoben način počastijo zavetnika sv. Jerneja.

Po uvodni besedi, ki jo je podal dr. Lojze Tul, so verniki v molitvi za srečno vožnjo prosili Jezusa, da jim bodi prijatelj in sovoznik v življenju. Sledil je blagoslov vozil in takoj nato slovesna sv. maša. Berili sta brali dve dekleti. Med pridigo je župnik opomnil predvsem mladino, naj se ne vda grdi, tuji in grešni razvadi preklinjanja. Mlade zakonce je pa spomnil, da je od njih odvisno, če se bo ohranil v domačem kraju domači rod. Brez zadostnega števila rojstev bi prehitro izumrli. Med mašo so peli cerkveni pevci, ljudske pesmi pa vsi verniki. Ker je za opasilo vedno tudi darovanje ofer — za cerkvene potrebe, gredo letošnji darovi za nujna popravila v cerkvi. Zato je g. župnik Franc Vončina ob koncu maše podal obračun nabranega in potrošenega denarja za popravilo cerkvene strehe. Toplo se je zahvalil vsem, ki so po svojih močeh in dobri volji prispevali v ta sklad; saj je bilo nabranih v eni sami nabirki po vasi čez tri milijone. Spomnil je še, da moramo biti hvaležni tudi raznim darovalcem zunaj župnije, zlasti pa g. nadškofu msgr. Cocolinu, ki nam je preskrbel cel milijon. Tako so bili z nabrano vsoto poravnani vi dosedanja stroški in je ostalo v blagajni še toliko, da nam daje to pogum, da bomo s pomočjo nadaljnje nabirke mogli popraviti še kor v cerkvi in pobeliti že preveč očišče stene in strop.

Slovesnost opasila sv. Jerneja je bila tako lepa in pristrčna, da se ob koncu še gospodinjnam ni mudilo domov in so veselo kramljale v prijetni senci kostanjev, medtem ko se je razlegalo pritrdovanje domačih zvonov daleč preko naših domov in preko polj in gozdov v sosednje vasi. Mnogi so se zadržali še v srenjski hiši na zakuski, kjer so ob kozarcu domačega vina zlasti fantje in moške sklenili, da bo njihova skrb, da se praznovanje sv. Jerneja v Mačkoljah ohrani in še obogati.

L. P.

—o—

ODPRTJE NOVE SEKCIJE NA SLOVENSKI STROKOVNI ŠOLI V TRSTU

(Nadaljevanje s 4. strani)

ri vpisali. Zlasti je priporočljiv oddelek za kmetijske analitike, ker na Goriškem ni tega oddelka niti na italijanski šoli.

Strokovna šola si prizadeva, da bi postala samostojna. To so zahtevali dijaki in njih starši kot tudi profesorji. Zasti lani so se obrnili do raznih predstavnikov kulturnega in političnega življenja, naj jih v tem podprejo. Glede vodstva te šole je tudi prišlo do sprememb. Ker šola zaenkrat še ni samostojna, je ravnatelj na italijanski šoli obenem ravnatelj na slovenskem odseku te šole. Prva leta je bila poverjena skrb za šolo ravnatelju srednje šole pri Sv. Jakobu prof. Bedendovi, lani pa inž. Ružiču, ki sam na šoli uči in si prizadeva, da bi se kvaliteta in zmogljivosti te šole izboljšali. Šola nujno potrebuje samostojnosti in lastno ravnateljstvo. Prav je zato, da se za to šolo zanimamo, jo podpremo v njenih prizadevanjih ter vanjo napotimo mladino, ki je končala ali bo končala srednjo šolo in nima namena se vpisati v druge slovenske šole.

Keltski festival odpovedan zaradi suše

V gradu Pervenčere, nekaj kilometrov od mesta Nantes na Bretonskem bi moral biti v soboto in nedeljo »keltski festival« a so ga tamkajšnje oblasti odpovedale oziroma prepovedale zaradi suše. Efekt n župan v Nantesu sta bila namreč mnenja, da bi bilo preveč nevarno, da nastanjo gozdni požari, če bi se nekaj tisoč ljudi zbrali okrog gradu. V Bretoniji že dolgo ni deževalo in v zadnjih dveh mesecih je izbruhnilo že mnogo gozdnih požarov.

Keltskega festivala v Pervenčeru se udeležujejo folklorne in pevske skupine, pa tudi recitatorji vseh keltskih narodov v zahodni Evropi: Bretonci, Waležani, Škoti in Irci, pa tudi

na otoku Man se je še ohranil narodič, ki pripada keltski jezikovni skupini. Pred 2300 leti so obvladovali Kelti pol Evrope, segali so od Irske in Galije (Galci ali Kelti je ista beseda) preko južne Nemčije in severne Italije v srednjo Evropo in neko keltsko ljudstvo (Galati) se je naselilo celo v Mali Aziji. Bili so na sorazmerno visoki kulturni stopnji, imeli so odlično razvite obrti in kovali so celo svoj denar. Ker pa si niso ustanovili lastnih trajnih držav in so tudi premalo varovali svoj jezik, so kmalu izgubili politično neodvisnost in se potujčili. Posebno veliko sledov nekdanjega keltskega jezika je v južni Nemčiji.

Sodobno kmetijstvo | Ali je kmetijstvo glavni krivec?

Vedno znova letijo očitki na račun kmetijstva, da neti draginjo. Toda dokler rastejo stroški, je jasno, da bodo rasle tudi cene. Poglejmo podrobneje indeks cen, na katerem temelji t.i.m. »scala mobile«. Do leta 1973 so bile cene dokaj stabilne. Indeks cen je npr. od leta 1957 recimo od 100 točk narasel v 15 letih, to je do konca leta 1972 na 193 točk. Po inflaciji, ki je rastla skokovito od takrat naprej, pa zaradi naftne krize in zvišanja surovin je indeks narasel izredno močno in sicer na 296 in torej za 103 točke v treh letih, od 1972 do konca 1975.

Večkrat se pojavljajo trditve, da gre po višanju življenjskih stroškov tudi močno na rovaš dviga cen kmetijskih pridelkov. Resnica je nekoliko drugačna. Indeks cen za prehrabena sredstva je od leta 1972 (osnova 100) narasel do konca leta 1975 na 156, za druge izdelke pa na 161. Pri kmetijskih pridelkih so cene najbolj poskočile pri oljčnem olju, semenskem olju, krompirju in govejemu mesu, pri industrijskih izdelkih pa pri gorilnem olju, bencinu, čevljih in avtomobilih. Če pa pogledamo še cene na debelo, vidimo, da je vloga oz. krivda kmetijstva pri draginji le majhna. V primeri s produkcijskimi sredstvi so se cene kmetijskih pridelkov dvignile za mnogo manj. Edino leta 1973 so se le-te dvignile sorazmerno precej zaradi splošnega pomanjkanja prehrabnih pridelkov. Leta 1975 znaša indeks za kmetijske pridelke 165, za produkcijska sredstva pa 179. Sredstva, katerih cene so največ poskočile so pri produk-

cijskih sredstvih fosfatna gnojila, gorilna sredstva, protizajedavska sredstva. In da ne pozabimo na porast delovnih stroškov.

Vsekakor je nesmiselna in neosnovana teza, ki smo jo pred kratkim zasledili v dnevnem časopisju (prinesel jo je brez komentarja tudi Primorski dnevnik) in sicer gre za stališče delavskih sindikatov, ki so se izrazili odločno proti povišanju cene mleka. Pa pogledjmo za koliko so med tem časom narasle cene mineralni vodi, pivu, sploh osvežilnim pijačam. Žal nismo v zvezi z njimi zasledili nobenih nasprotujočih stališč. Sicer, vprašajmo se iskreno, kolik je delež dnevnih izdatkov po naših družinah za mleko in za omenjene pijače.

IVA PRI KMETIJSKIH ZGRADBAH

Odkar je stopil v veljavo zakon o davku na dodatno vrednost (IVA), je bilo dosti nejasnosti v zvezi z odstotkom tega davka na kmetijske zgradbe. Sam zakon ne daje izčrpnih pojasnil, kot to velja pri stanovanjskih zgradbah, kjer je določeno, da znaša 6 odst. Tudi posamezne ministrske okrožnice niso pomagale k jasnosti. Zdaj pa je finančno ministrstvo v svoji nedavni okrožnici zavzelo dokončno stališče, in sicer gre za strogo tolmačenje člena 79 zakona iz leta 1973, kar pomeni, da za kmetijske stavbe ni posebnih olajšav. Ker je pričakovati, da se bodo kontrolni organi držali navodil ministrstva, nima smisla zahtevati od gradbenih podjetij, da aplicirajo 6 odst. davek tudi za kmetijske stavbe. Potemtakem velja za vse kmetijske zgradbe in sicer od stanovanj (gradnjo novih kot tudi za obnovo starih hiš) do raznih gospodarskih poslopij in zgradb 12 odst. davek IVA.

Kakšna bo moda pozimi in prihodnje poletje?

Poletje se bliža koncu — nekateri menijo, da se je že končalo —, konec je tudi počitnic, vsaj za veliko večino ljudi, in z vrnitvijo v mesta in k normalnemu delu se začenejo spet tudi normalne skrbi. Med drugim je treba začeti misliti na zimsko obleko. Tu mislimo seveda predvsem na ženske, toda te mislijo tudi na zimsko obleko svojih mož in sinov.

Kar zadeva letošnjo zimsko žensko modo, napovedujejo modni strokovnjaki, da bodo hodile ženske samo v dolgih krilih, ki bodo segala

podnevi pod kolena ali do sredine meč, pri večernih oblekah pa do tal.

V modi bodo tudi hlače klasičnih oblik, čeprav ne bo manjkalo tudi bolj izumetničenih oblik, npr. tipa »gaucho«. A najbolj pogoste bodo ravne in enostavne hlače.

Kar zadeva plašče, bodo prav tako v modi klasični in z močnimi rameni. Pri krznenih plaščih ne bodo več prišle tako do izraza dragoce ne kožuhovalne in v modi bodo bolj poldolge jakne in cenejša krzna. Linije bodo preproste in vedno bolj podobne plaščem iz navadnega blaga. Najnovejša moda bo kombinacija krzna in blaga.

Barve zimske mode bodo temnejše in umirjene. Med najbolj priljubljenimi barvami bo svetlo kamelja, pa tudi rjava in vseh odtenkih in večno priljubljena črna, posebno podnevi. Pri oblekah elegantnega stila bodo barve nekoliko bolj vedre, rdeča, okraško rumena in modra. Tkanine za dnevne obleke bodo mehke in voljne, za večerne obleke pa lahke in celo prozorne. Cenjena bodo blaga iz kamelje dlake, kašmir, mohair in alpaka. Za posebno elegantne priložnosti tudi taft.

Zelo moderni bodo še vedno škornji, ki ne bodo bistveno drugačni od tistih v preteklih sezonah. Še vedno bodo v veljavi visoke pete, čeprav bodo bolj tenke, za športne priložnosti pa se bo nosilo skoraj nizke pete. Kar zadeva frizure, bodo v modi kratke al srednje dolgi lasje v naravnih barvah, navadno pa bodo ostale frizure nevidne, ker bodo skrite v kapucah, kar bo tipičen dodatek nove zimske mode.

Glede mode v prihodnjem poletju pa napovedujejo modne hiše, da bo športna, barvita in preprosta. Linij bo pet in okrog njih bodo lahko ženske izživiljele svojo fantazijo in svoj okus.

Te linije bodo naslednje: prilagajajoča se telesu kot druga koža; širša linija, a brez kake ohlapnosti; linij »sarong« z uporabo veliko dražirane tkanine na telesu; takoimenovana linija perila, ki bo igrala na učinke prosojnosti in odprtosti; in končno še nekoliko formalna linija za mestne priložnosti z našitki. Osnovni motiv poletne mode bodo gola ramena. Takoimenovani »top« bo tipični kos obleke, a v raznih oblikah

(Dalje na 8. strani)

OB DESETLETNICI ŠPORTNEGA DRUŠTVA SOKOL:

6. mednarodni ženski odbojbarski turnir v Nabrežini

V Nabrežini in okolici vlada precejšnje pričakovanje za mednarodni ženski odbojbarski turnir, ki ga bo v počastitev desete obletnice obstoja priredilo 18. in 19. tega meseca Športno društvo SOKOL. Letos je namreč poteklo 10 let, odkar je skupint zavednih Nabrežincev dala pobudo za ustanovitev športnega društva. To pobudo je mladina pred 10 leti sprejela z velikim veseljem in navdušenjem in v začetku je bilo društveno delovanje na zares zavirljivi višini. Kasneje so se začele kazati težave, ki jih sedanje društvo skuša sproti premagovati. V tem pogledu bi vsekakor pričakovali več razumevanja pri naših slovenskih ljudeh tako v Nabrežini sami kot tudi v ostalih vaseh devinsko-nabrežinske občine, saj bi se vsi morali zavdati velikega pomena športnega udejstvovanja naše mladine.

Društvo je torej letos modro ravnalo, ko se je odločilo, da bo ob desetletnici obnovilo že razmeroma »staro« tradicijo mednarodnega ženskega odbojbarskega turnirja, saj se še vsi spominjamo, kako je več let zaporedoma odlično uspeval turnir, znan pod imenom »Trofeja Sokol«, ki so ga poleti prirejali v Nabrežini.

Za prireditev letošnjega turnirja pa imamo razlog več, saj je domača ženska odbojbarska ekipa povsem zaslužno napredovala v drugo

ligo in s tem dosegla cilj, za katerega se je po žrtvovalno trudila nekaj let. Vsi se še spominjamo dveh nepozabnih kvalifikacijskih tekem v začetku junija, ko so dekleta Sokola pod modrim in večjim vodstvom trenerja Damjana Pertota porazila obe nasprotnici in si s tem zagotovila napredovanje v drugo odbojbarsko ligo. Bližnji mednarodni turnir bo torej priznanje odbojkaricam za uvrstitev v višjo skupino in hkrati priložnost, da se nečesa novega naučijo.

Turnirja se bodo udeležile ekipe Partizana z Reke, ki je že stara nabrežinska znanka in s katero je Sokol vedno imel dobre in tudi zelo koristne stike, ekipa Mladost iz Zagreba, ekipa Tehnika iz Brna ter seveda ekipa domačega Sokola. Kot smo že omenili, bo ta turnir gotovo pokazal odlično odbojko, saj ne smemo pozabiti, da nastopa v obeh jugoslovanskih ekipah več državnih reprezentantk, kar velja tudi za ekipo iz Češkoslovaške.

Prireditelji so prepričani, da bo tekmam, ki bodo na odprtem, oziroma v občinski telovadnici v primeru slabega vremena, prisostvovalo veliko ljubiteljev odbojke in športa na splošno. S tem bodo vsaj delno nagradili velik trud in požrtvovalnost prirediteljev.

Kolikokrat se je iz ust tega in onega šahista izvila mila tožba: »Zgraditi pozicijo že znam, ne znam pa je izkoristiti za zmago.« V tolažbo nesrečnejšem povejmo, da je sam Aljehin, pa čeprav na začetku kariere, imel podobne skrbi: težave mu je zadajal prehod iz srednje igre v končnico. Najbrž bo to pomenilo, da je stvar zares težka. Je pa naravna: dozdevna krivica do napadalca je le višja pravica za branilca. In tudi bolj zanimivo je, če ni usoda branilca zapečateni že, ko je zašel v prostorsko stisko ali zaostal v razvoju. V nasprotnem primeru bi bila naša igra podobna detektivki, pri kateri od vsega začetka že veš, kdo je morilec.

Ugotoviti težave pa seveda ne zadošča, b nji mi moraš tudi obračunati. V tem smislu bi svetovali: ne prenašli se: preden pretopiš prostorsko prednost v material: se prepričaj, če se operacija splača; si gotov, da se ne da pritisk še stopnjevati?! Ena izmed občudovanja vrednih sposobnosti bivšega svetovnega prvaka Fischerja je bila prav v tem, kako je znal že ugodne pozicije okrepiti.

Kako se stran, ki se čuti močnejšo, lahko miselno odpravi na rop, ne da bi preračunala posledice, spoznamo iz partije Kennedy in Loewenthal - Anderssen in Paulsen (London 1862):

BELI: Kg1, Dd6, Td1, Te3 Sc3, Lf3, a2, b 2, c2, f4, g2, h2

ČRNI: Kg8, Df7, Te8, Tf8, Sc6, Lc8, a6, b5, d7, e6, f5, g6, h7

Beli ima — pri vsem kmetu manj — prednost, prostorsko in razvojno. Bi se dala ta še stopnjevati? Verjetno. Gotovo pa je zgrešeno, kar je igral (vsaj kralja bi bil previdno umaknil iz usodne diagonale):

1. Lc6?: Dc6; 2. Dc6: (kakšne nevšečnosti bo prinesel ta kmet!) Da7! (pograbi za belega šibko diagonalno), 3. Td3 (si domišlja, da ohranja nadzorstvo nad d-linijo) e5! (grozi 4. ... ef5); 4. Kf1 e4!

Sedaj je ta poteza močnejša, saj ogroža beli trdnjavi. Beli ju s spretnim manevrom sicer reši, a ne brez praske:

5. Dd5+ Le6! (seveda spravi v igro zadnjo nerazvito figuro), 6. Dd4+ (reši trdnjavo, a...) :Dc7!, 7. Td1 Df4+:

Tako torej: beli je moral zasluženega kmeta vrniti v dosti slabšem položaju!

8. Kg1 Td8! (še d-linijo mi moraš odstopiti!), 9. Db6 Td1+:, 10. Sd1: Lc4 (z matno grožnjo), 11. Sf2

Sedaj gre še za to, da se črni polasti d-linije, ki je od bele province postala zemlja nikogar. V ta namen ni pametno igrati Tb8, ker bi se bela dama udobno prevalila na d4, ampak je treba ji to polje najprej odvzeti:

1. ... De5!, 12. c3 (grozilo je tudi 12. ... Db2:) Tb8!, 13. Da7 Td8, 14. Th3 Dg7, 15. Da6: (nesrečnik išče tolažbo v jedači) Dd7, 16. Tg3 f4, Beli se vda.

Saj bi n.pr. na 17. Th3 sledilo enostavno 17. ... Dd1+, 18. Sd1: Td1+:, 19. Kf2 Tf1 mat.

Vzorno kaznovana lahkomišelnost!

—o—

Celovška mestna občina je odpovedala možnost uporabe igrišča slovenskemu športnemu klubu, kar je še en dokaz »dobrohotnosti« celovške mestne uprave do slovenskih soobčanov.

MKV

Dr. ENGELBERT BESEDNJAK IN »SOCIALNA MISEL«

(Odlomki za zgodovino krščansko-socialističnega gibanja na Slovenskem)

III.

Ustavimo pa se tudi pri že omenjeni analizi »Po V. katoliškem shodu«. Med drugim dr. Besednjak ugotavlja: »Največji dokaz, da sprejema slovenski katolicizem vse vse elemente modernega kulturnega in socialnega življenja, je zborovanje delavstva in živahne razprave socialnega odseka. Mislimo, da je ni bilo na katoliškem shodu bolj temperamentne, bolj iskrene in bolj plodne debate. Razprava je dokazala, da Krekovo socialno delo med slovenskimi katoličani ni bilo zaman izvršeno. Iz Kreka je izšla cela vrsta socialno naobraženih mož, ki vidijo v pravični rešitvi socialnega vprašanja centralni problem naše kulture in največjo, najodločilnejšo ter najusodnejšo zadevo sodobnega krščanstva. V to verujejo iz vse svoje duše, in za to živijo. Po njihovem je vladajoči kapitalistični red v svojem izvoru, svojem bistvu in svojih posledicah nemoralen. Vsaka zgodovina krščanstva, posebno socialna zgodovina srednjega veka stoji v ostrem nasprotju z duhom modernega kapitalizma. Moderni kapitalizem, ki se je začel močno razvijati v času velikega cerkvenega razkola v 16. stoletju, ne znači nič drugega kakor velik odpad od krščanstva in njegovih moralnih načel... Ta v svojem bistvu protikrščanski sistem se mora iztrebiti do korenin, z njim so kompromisi nemogoči.

Boj torej ne gre le proti *izrastkom*, temveč proti temu gospodarskemu redu v celoti. Uničenje kapitalizma je zahteva krščanske pravičnosti. Krščanski socializem je dosledno, vsestransko popolno uveljavljanje krščanskih moralnih načel na gospodarsko življenje in nič drugega. Izhodišče in vir krščanskega socializma pa je brezpogojna dolžnost vsakega zdravega človeka, da produktivno ali sicer socialno koristno dela... Kdor je proti novim vojskam, se mora boriti proti kapitalizmu, kdor hoče svobodo in neodvisnost našega ljudstva, mora rušiti kapitalistični red. Na-

rodni obstanek malega slovenskega naroda je tesno združen z borbo proti kapitalizmu... V teh svojih sodbah se katoliški shod ni dal motiti od trenutnih porazov komunističnega gibanja. V mnogih deželah Evrope se širi površno mnenje, da je komunističnega gibanja za vedno konec in da je s tem kapitalizem rešen. Od komunizma odpadajo množice in prestopajo celo k reakcionarnim strankam. Sodba katoliškega shoda pa je globlja... Komunistična misel je še vedno živa in komunistična volja še vedno trdna.

V. katoliški shod je bil 1923 in če prebira človek tudi v »Socialni misli« pisanje nekaterih drugih avtorjev (n.pr. skoraj hkrati z izredno progresivnim pisanjem dr. Besednjaka srečamo lahko v istem letniku revije članek tedanjega narodnega poslanca Josipa Hohnjeca, ki se vprašuje: »In kaj je klerikalizem?« ter najde odgovora: »Nič drugega kakor katolicizem, dosledno uveljavljen v javnem življenju.«), mora priznati dr. Besednjaku radikalno progresivnost in razsodnost. Skupaj z njim je njegovim nazorom sorodno razvijala dovolj široka skupina intelektualcev njegove generacije. Ker je politično vodstvo klerikalne stranke — posebno po vstopu generacije, mladih, tudi »križarji« imenovanih — izvajalo vse bolj močan pritisk na krščansko-socialistično skupino, so se stališča vedno bolj polarizirala, očiščevala in radikalizirala. Posledice niso izostale. Kot smo omenili, zadnjih dveh letnikov »Socialne misli« niso več uredili prvi uredniki. Namesto »Socialne misli« je generacija, ki je odgovornost za krščansko-socialistično gibanje na Slovenskem prevzela v svoje roke, preko »Križa« in »Križa na gori« poskrbela tudi za slovensko krščansko-socialistično publicistiko, kot so bili časopisi in revije »Delavska pravica«, »Beseda o sodobnih vprašanjih«, »Ogenj«, »Mladi ogenj«, »Krščanska delavska mladina« in »Dejanje«.

KONEC

Prehitro so obsodili barake

(Nadaljevanje s 1. strani)

Obnova potresnega območja v Furlaniji predstavlja čisto gotovo važno preizkušnjo za oblasti, tako za Andreottijevo vlado — tega se nedvomno zaveda tudi Andreotti, zato je prišel ob koncu preteklega tedna na dvodnevni obisk tja — kot tudi za deželno upravo. Klavarno bi bilo, če bi obe odpovedali, in velika škoda, če bi se naša deželna vlada ravno v tem res nujnem in važnem primeru izkazala za dosti manj učinkovito, kot smo si predstavljali, oziroma kot so pričakovali potresenci. Za zdaj še ni mogoče reči, da je ena ali druga odpovedala, toda treba se je zganiti in se odločno lotiti dela ter pokazati tudi sposobnost za improviziranje, ne pa odlašati z dejanji zaradi iskanja »čim boljših« rešitev, ki pa bi bile verjetno prepozne. Medtem se namreč prebi-

valstvo s potresnega območja že začinja seliti drugam ali celo izseljevati. To pa ni rešitev, na kakršno so mislili po potresu in gotovo ne najboljša, pač pa najslabša, tudi s stališča politične in humane presoje.

Poravnajte naročnino!

KAKŠNA BO MODA POZIMI IN PRIHODNJE POLETJE?

(Nadaljevanje s 7. strani)

in dolžinah, tudi samo nekaka preveza kot modrček. Zelo bodo v modi razne vezalke in pentljice, pa tudi okraske in vložki, celo v nenavadnih materialih, kot npr. iz plastičnih in celo metaliziranih tkanin.